

Tampereen ammattikorkeakoulu

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Tekemällä ja kokemalla kasvu ammattilaiseksi

Leila Mutanen

2006

LEILA MUTANEN: Tekemällä ja kokemalla kasvu ammattilaiseksi
Tampereen ammattikorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke 20 s + 7 liitettä
Ryhmän opettaja Antti Saikku
Marraskuu 2006
Asiasanat: toisen asteen ammatillinen perustutkinto, opintopolku,
HOPS, jatko-opinnot

TIIVISTELMÄ

Kehittämishankkeen aihe on tutkimus. Tutkimus on osa Vakka-Suomen ammatti-instituutti Novidan 1.1.2006 alkanutta ja 31.12.2007 päättyvää Kunnari opintopolkuhanketta (ESR-hanke). Hanke kuuluu ura ja rekrytointipalveluiden alaan kuuluviin projekteihin. Tavoitteena hankkeissa on edistää opiskelijoiden työhön sijoittumista ammattiopintojen jälkeen ja edistää ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien hakeutumista jatko-opintoihin.

Maassamme on käynnistetty useita ura ja rekrytointipalveluiden alaan kuuluvia hankkeita. Hankkeiden tavoitteina on joko edistää ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden nuorten työllistymistä tai tukea erityisoppijoiden työllistymistä.

Kunnari-opintopolkuhankkeen tavoitteena on edistää teoriaopinnoissa menestyvien ja ammatillisesti suuntautuneiden opiskelua. Opintopolussa opintosuunnitelmia henkilökohtaistetaan (HOPS), tarjotaan yksilöllistä opinto-ohjausta ja etsitään kummiyritys työssäoppimisympäristöksi. Kunnari-hankkeen tavoitteena on kehittää uudenlainen malli työhön ohjautumiseen ja jatko-opintoihin toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville.

Tutkimus aineistona käytin Kunnari-opintopolkuhankkeen kyselytutkimusta. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki opintonsa ammatti-instituutti Novidassa syksyllä 2006 aloittaneet. Kyselyyn vastasi 192 oppijaa. Tutkimuksessa tarkastelin oppijoiden motiiveja, opiskelumotivaatiota ja oppimista eri opetusmenetelmiä käyttäen.

Tutkimus osoitti oppijoiden olevan motivoituneita ammattiopintoihin. He haluavat oppia ammattilaisiksi käsiä käyttäen. Opettaja motivoi parhaiten opiskelemaan käyttäen monipuolisesti eri opetusmenetelmiä. Tulokset vahvistivat käsitystä HOPSin ja kannustavan opetuksen ja ohjauksen motivoivan useampia innostumaan opiskelemaan enemmän ja ohjaavan oppijoita elinikäisen oppimisen tielle.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 TUTKIMUKSEN ESITTELY	4
1.1 KUNNARI-OPINTOPOLKUHANKEEN TAUSTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
1.2 HANKKEEN TAVOITTEET	5
1.3 OPINTOPOLKUHANKE KUNNARIN TOTEUTUS	6
2 KESKEISIÄ TEORIAKÄSITTEITÄ	6
2.1 MOTIVAATIO JA TAHTO OPPIMISESSA	6
2.2 OPPIJAN OPPIMISMOTIVAATIO	7
2.3 TAHTO OPPIMISESSA	8
3 AMMATILLINEN OPINTOPOLKU	8
3.1 LAIT JA ASETUKSET SÄÄTELEVÄT AMMATILLISTA KOULUTUSTA.....	8
3.2 OPINTOJEN HENKILÖKOHTAISTAMINEN	9
3.3 MAHDOLLISUUS OPISKELLA TEORIAA LAAJEMMIN	9
3.4 OPINTOPOLUN HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET OPETTAJALLE	10
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	10
4.1 KYSELYTUTKIMUS	10
4.2 TUTKIMUKSEN TARKASTELU	11
4.3 TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	11
5 TUTKIMUKSEN ANALYSOINTI	12
5.1 VANHEMMILTA MALLI AMMATTIIN.....	12
5.2 INNOSTUS KÄSILLÄ TEKEMISEEN	12
5.2 KOULUMENESTYKSEN ITSEARVIOINTI	13
5.4 INNOSTAVA OPETUS.....	14
5.5 INNOSTUKSEN SAMMUTTAVA OPETUS	15
5.6 INNOSTAVA OPETTAJA	16
6 AMMATTIAINEIDEN TEORIAOPETUS	17
6.1 OPETUSMENETELMÄT	17
6.2 TEKEMÄLLÄ JA KOKEMALLA KASVU AMMATTILAISEKSI	19
7 YHTEENVETO	19

LIITTEET

Liite 1

1 TUTKIMUKSEN ESITTELY

Peruskoulusta ammatilliseen koulutukseen hakeutuvat oppijat ovat eri tasoisia taidoiltaan, taidoiltaan, oppimiskyvyiltään ja oppimismotivaatioiltaan. Opinto – ohjaukseen varatut resurssit eivät riitä opinnoissaan menestyneempien opintojen ohjaukseen.

Kehittämishankkeeni on Kunnari-opintopolkuhankkeelle tehty tutkimus. Tutkin toisen asteen ammatilliset opinnot aloittaneiden opiskelu motivaatiota ja heidän kokemuksiaan ammattiaineiden opetuksesta.

Tutkimuksen kohderyhmänä olivat kaikki ammatti- instituutti Novidassa syksyllä 2006 aloittaneet toisen asteen oppijat. Tutkimusaineistona käytin Kunnari – opintopolkuhankkeessa tehtyä ensimmäistä seurantakyselyä. Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella kyselyä pedagogisesta näkökulmasta; tutkia ammattiopinnot aloittaneiden opiskelumotivaatiota ja teoriaopetusta ammattiaineissa.

Vastaavalla kohderyhmällä tehtyä tutkimusta ei ole tehty. Kaksi tutkimusta on tehty ammatillisen koulutuksen kaksoistutkinnosta (lukio + ammattikoulu) väylänä ammattikorkeakouluun. Tutkimukset ovat; Keski-Suomessa toteutettu Väylä-projekti 2001 ja Turun Yliopistossa tehty pro gradu tutkimus; Ammatillista väylää ammattikorkeakouluun, 2005.

1.1 Kunnari-opintopolkuhankkeen tausta ja toimintaympäristö

Opintopolkuhanke Kunnari on Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittama tavoite 3-ohjelmaan kuuluva projekti. Hanke kuuluu toimenpidekokonaisuuteen: uudet toimintatavat koulutuksesta työelämään siirtymiseksi. Tämän toimenpidekokonaisuuden tavoitteena on ehkäistä erityisesti nuorisotyöttömyyttä. Kehittää toimintamalleja työelämään siirtymisen nopeuttamiseksi ja sijoittumisen parantamiseksi.

Kunnari kuuluu ura ja rekrytointipalveluiden alaan kuuluviin projekteihin. Näissä projekteissa on tavoitteena kehittää ammatillisten oppilaitosten ura- ja rekrytointipalveluja, edistää valmistuvien opiskelijoiden työhön sijoittumista ja seurantaa sekä

edistää ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien siirtymistä jatko-opintoihin. Ura- ja rekrytointipalvelulla tarkoitetaan opiskelijoiden neuvonta-, ohjaus- ja urasuunnittelupalveluja, sekä oppilaitosten, työvoimaviranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyönä toteutettuja työnvälitys- ja sijoittumispalveluja ja verkostoja.

(<http://www.oph.fi/amatillinenesr/>.)

Kunnari-opintopolkuhanketta hallinnoi Vakka-suomen ammatti-instituutti Novida, Uudessakaupungissa. Novida on monialainen toisen asteen ammatillinen oppilaitos, jossa opiskelee noin 500 opiskelijaa. Koulutusaloja on 12, ja suoritettavia tutkintoja on 15. Ammatti-instituutti Novidan ammatilliset koulutusalat ovat: auto, catering, hotelli- ja ravintola, kemiantekniikka, kone- ja metalli, liike-talous, logistiikka, rakennus, sosiaali- ja terveys sekä sähköala. (<http://www.kunnari.fi/>.)

Läheisenä yhteistyökumppanina hankkeessa toimii Turun ammattikorkeakoulu.

Lisäksi yhteistyössä hankkeessa on useita Uudenkaupungin alueen yrityksiä, jotka tarjoavat räätälöityjä, monipuolisia työssä oppimisympäristöjä Kunnari hankkeessa mukana oleville opiskelijoille. (<http://www.kunnari.fi/>.)

1.2 Hankkeen tavoitteet

Kunnari - opintopolku hankkeen projektipäällikkö kertoi, että hankkeen tavoitteena on löytää opiskeluun motivoituneita ja käytännön ammatteihin suuntautuneita oppijoita. Hankkeen tarjoaman yksilöllisen ohjauksen toimesta heidän toivotaan hakeutuvan jatko-opintoihin ammattikorkeakouluun ja palaavan tutkinnon suoritettuaan omalle seutukunnalleen töihin. Tavoitteena on nopeuttaa ja parantaa ammatillisen koulutuksen suorittaneiden työllistymistä.

Tavoitteellisen opinto-ohjauksen uskotaan vähentävän opiskelijoiden virhevalintoja oppiaineissa, ehkäisevän opintojen keskeyttämistä ja edistävän opintojen tarkoituksenmukaisuutta. Yksi keskeinen tavoite on lisätä peruskoulun ja ammattikoulun suorittaneiden hakeutumista jatko-opintoihin ammattikorkeakouluun. Kunnari-hanke kehittää väylää toisen asteen ammatillisesta oppilaitoksesta ammattikorkeakouluun.

Lisäksi lisätään tiedotusta peruskoulun yläasteiden opettajille, opiskelijoille ja heidän vanhemmilleen ammatillisen väylän tasavertaisesta jatko-opiskelu vaihtoehdosta lukion rinnalla. Hankkeen toimesta kehitetään räätälöity uusi malli koulutukseen ja työhön ohjautumiseen. Edellä mainittujen toimenpiteiden tavoitteena on lisätä ammatillisen koulutuksen kiinnostavuutta nuorten keskuudessa.

1.3 Opintopolkuhanke Kunnarin toteutus

Opintopolku hanke Kunnari toteutetaan 1.1.2006 – 31.12.2007. Ensimmäiset opiskelijat hankkeeseen valittiin ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoista keväällä 2006. Oppijat saivat opintojen ohjausta ja heille laadittiin yhdessä kummiyrityksen kanssa työssäoppimissuunnitelma (TOPS).

Syyskuussa kaikki ammattiopintonsa Novidassa aloittaneet osallistuivat Kunnari-hankkeen tekemään seuranta kyselytutkimukseen. Kyselyssä kerättiin opiskelijoiden taustatietoja, harrastuksia, kysyttiin opiskelumotiiveja ja -tavoitteita. Oliko jo opiskelun alussa asetettu tavoitteeksi jatko opiskelu ammattikorkeakoulussa? Syyslukukauden 2006 lopussa opinnoista vastaava opettaja ja opinto-ohjaaja valitsevat yhdessä oppijan ja projektipäällikön kanssa opintopolku ohjausta saavat opiskelijat.

2 KESKEISIÄ TEORIAKÄSITTEITÄ

2.1 Motivaatio ja tahto oppimisessa

Motivaatio jaetaan ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Motivaatiolla tarkoitetaan käyttäytymistä virittävien ja ohjaavien tekijöiden järjestelmää. Motiivit liittyvät tarpeisiin, haluihin, vietteihin ja sisäisiin yllykkeisiin sekä palkkioihin ja rangaistuksiin. Ihmisen sanotaan olevan motivoitunut, kun hänellä on jokin intentio eli hänen toiminnallaan on jokin tavoite tai päämäärä. Nykyisen motivaatio käsityksen mukaan ihminen tuottaa itse oman motivaationsa. Motivaatio käsitteellä pyritään selittämään, miten vireästi ja aktiivisesti opiskelija panostaa opiskeluunsa. Opiskelijan sanotaan olevan motivoitunut, kun hänen opiskelullaan on jokin tavoite tai päämäärä. (Byman 2002, 26.)

Oppimismotivaation jäsentelyn kannalta useat tutkijat ovat pitäneet hyödyllisenä jakoa ulkoiseen ja sisäiseen motivaatioon. Desillä ja Ryanilla (1985) tämä jaottelu perustuu käsitykseen kolmesta tärkeästä synnynnäisestä psykologisesta tarpeesta, jotka vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen. Nämä tarpeet ovat autonomian tarve, ryhmäjäsenyyden tarve ja tarve tuntee pätevyyden tai tehokkuuden tunteita. Ulkoisesta motivaatiosta saattaa sisäistämisen ja integroinnin kautta tulla autonomista. Lisäksi ulkoinen motivaatio määritellään usein orientaatioksi, jossa oppilasta motivoi toive saavuttaa arvosanoja tai voittaa opettajanhyväksyntä. (Byman 2002, 27,32.)

Opettajan tehtävä on muuttaa opetussuunnitelman tavoitteet oppilaan intentioksi ja saada hänessä viritettyä tahto opiskella toivottuja asioita. Ulkoisesti motivoitunut käyttäytyminen ei perustu mielenkiintoon, vaan toisten matkimiseen tai yllytykseen. Samoin ihmiset tai ihmisryhmät joihin haluaa kuulua, ovat tärkeitä motivaation sisäistämisen kannalta. Lisäksi tutkimuksissa on osoitettu, että ne oppilaat, jotka kokevat suhteensa opettajiin ja vanhempiinsa turvalliseksi ja välittäväksi, sisäistävät koulun kannalta paremmin ulkoisia motiiveja, kuin ne oppilaat, jotka kokevat turvattomuutta lähi-ihmissuhteissaan.

2.2 Oppijan oppimismotivaatio

Oppijan sisäinen motivaatio ja oma asenne ovat opiskelussa ensi arvoisen tärkeitä. Opiskelija, joka haluaa todella oppia, haluaa käyttää myös enemmän aikaa opiskeluunsa kuin ne, jotka haluavat vain läpäistä opintojakson. Sisäisessä motivaatiossa ei tarvita ulkoisia tekijöitä, joiden avulla saadaan positiivista palautetta. Opiskelijat työskentelevät ja oppivat koska he ovat kiinnostuneita opittavasta asiasta ja pitävät tietoa arvokkaana. Sisäinen motivaatio tuottaa syväsuuntautunutta opiskelua ja ymmärtävää ja oivaltavaa oppimista. Sisäisen motivaatio jaetaan kolmeen tyyppiin: sisäiseen motivaatioon tietää, sisäiseen motivaatioon saattaa asiat loppuun ja sisäiseen motivaatioon kokea elämyksiä. (Byman 2002, 28.)

Amabile (1997), Reeve (2002) ja Uusikylä & Piirto (1999) ovat tutkimuksissaan osoittaneet, että luomalla oppimiselle sellaiset olosuhteet, jotka edesauttavat sisäistä motivaatiota, käsitteellinen oppiminen, luova ajattelu ja oppimisen laatu lisääntyvät

merkittävästi verrattuna opiskeluun sellaisessa oppimisympäristössä, joka tukee vain ulkoisesti motivoitunutta oppimista. Oppimisympäristö, joka tarjoaa optimaalisia haasteita, paljon virikkeitä ja mahdollisuuksia kokea autonomian tunteita, edesauttaa oppimisen kannalta suotuisan motivaation syntyä, koska se tarjoaa mahdollisuuden itse määritetylle sisäiselle motivaatiolle. Oppiminen tehostuu, kun oppijalle suodaan mahdollisuus päättää, mitä hän opiskelee. (Byman 2002, 30.)

Motivaatio on keskeisimpiä niistä tekijöistä, joiden mukaan lahjakkuus muuttuu kyvykkyudeksi. Motivaatio antaa suuntaa ja voimaa sille ponnistelulle, joka johtaa lahjakkuuden muuttumiseen kyvykkääksi suoritukseksi. (Helakorpi 2005, 109.)

Monet tutkijat ovat pitäneet uteliaisuutta tyypillisenä esimerkkinä sisäisestä motivaatiosta. Yksilön ollessa sisäisesti motivoitunut, hän aloittaa itseään kiinnostavan toiminnan. Tällöin yksilö tekee kaiken vapaasta tahdostaan ilman, että hän odottaa suorituksestaan materiaalista palkintoa tai jotta hän kokisi jonkin pakotteen uhkaavan itseään.

2.3 Tahto oppimisessa

Motivaation ja tahdon erottaminen toisistaan on oppimisessa välttämätöntä, koska motivoituneidenkin opiskelijoiden saattaa olla vaikea asettaa selkeitä tavoitteita opiskelulle. Tahto ja motivaatio ovat sidoksissa oppimistehtävään. Motivaation osalta on tunnistettu useita yksilöllisiä tekijöitä, jotka liittyvät tavoitteen asetteluun ja halukkuuteen osallistua oppimista tai ponnisteluja vaativiin tehtäviin. (Ruohotie 2000, 80 – 83.)

Tahtoon sisältyvät myös itseen kohdistuvat orientaatiot: minäkäsitys, omanarvontunto, arvot, asenteet ja mielenkiinnon kohteet. Ne vaikuttavat mieltymyksiin tiettyihin asiasisältöihin, tehtäviin ja menettelytapoihin. (Ruohotie 2000, 80 – 83.)

3 AMMATILLINEN OPINTOPOLKU

3.1 Lait ja asetukset säätelevät ammatillista koulutusta.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (L 630/98, 4§) ja yliopistoasetus (A 115/98) säättävät, että kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on ammattiosaamisen lisäksi jatko-opintokelpoisuus ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin.

Kolmivuotinen ammatillinen perustutkinto, sisältää opiskelua 120 opintoviikkoa. Opinnot sisältävät ammatillisia opintoja 90 opintoviikkoa, josta vähintään 20 opintoviikkoa on työssäoppimista. Yhteisiä opintoja on 20 opintoviikkoa ja vapaasti valittavia opintoja 10 opintoviikkoa. (Hätönen 2006,10.)

3.2 Opintojen henkilökohtaistaminen

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) tehdään opetussuunnitelman ja oppijan opintotavoitteiden pohjalta. Opiskelusuunnitelmassa määritellään yksilölliset tavoitteet, opintojen suorittaminen, suoritustavat ja ajoitus sekä ammattiosaamisen näytöt ja muu arviointi. Oppijan tulee saada riittävästi ohjausta ja tukea opiskelusuunnitelmansa laadintaan. (Hätönen 2006.)

Opetuksen yksilöinnin avulla opetus voi parhaiten tukea oppilaiden sisäisen motivaation kehitystä. Sisäisesti motivoitunut oppilas pystyy parhaimmillaan nauttimaan opiskelusta ja oppimisesta, sekä oppii itse refleктоimaan omaa oppimistaan. Opetus perustuu nykyisin usein liikaa ulkoiseen motivaatioon. Näin monille oppijoille tärkeimmäksi opiskelussa saattaa muodostua hyvien arvosanojen tavoittelu ja opettajan miellyttäminen.

3.3 Mahdollisuus opiskella teoriaa laajemmin

Kunnari opintopolkuhankkeessa laaditaan oppijoiden opiskelutavoitteiden pohjalta henkilökohtaiset opintosuunnitelmat. Oppijat sitoutetaan jatko-opinto tavoitteeseen.

Hakulinen (2005) on tutkimuksessaan todennut, että ammatillista väylää ammattikorkeakouluun edenneillä oli suppeammat tiedot yhteisissä teoria aineissa kuin lukiosta siirtyneillä. Äidinkieli, englanti, matematiikka, fysiikka ja kemia ovat keskeisiä yhteisiä oppiaineita myös ammattikorkeakoulussa.

3.4 Opintopolun haasteet ja mahdollisuudet opettajalle

Opettaja on opetuksen organisoija. Opetusmuotojen ja -menetelmien monipuolinen käyttö on opetuksen yksilöimisen perusedellytys. Mikään opetusmuoto ei ole sinällään muita parempi, vaan kysymys on tavoitteesta, johon opetuksella pyritään.

Opiskelijat oppivat eri tavoin ja eri nopeudella. Opetuksen yksilöinti edellyttää, että kaikilla on sopivasti aikaa ja riittävän haasteellisia harjoituksia oppimiseen.

Opetuksessa ihanteena on moniulotteinen opetus, jossa opiskelutehtävät valitaan opiskelijan yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. pyritään siihen, että jokaisen oppilaan tavoitteet ovat hänen kannaltaan realistisia ja sopivan haasteellisia. Tärkeää on, että oppija oppii refleктоimaan oman opiskelunsa edistymistä, eikä vain vertaileman itseään muihin. (Uusikylä 2005, 112–113.)

3.5 Opintopolun mahdollisuudet opettajalle

Konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppijasta kasvaa opintopolussa oman oppimisensa subjekti. Opetuksen lähtökohtana tulee olla oppijan tapa hahmottaa asioita. Opetettaessa uutta tietoa on muistettava, että oppija ei ole ”tyhjä taulu”, vaan hän konstruoi aina uuden tiedon aikaisempiin tietoihinsa ja kokemuksiinsa. (Rauste-vonWright 1999,122.)

Opettajan rooli on ohjata ja kannustaa oppijaa rakentamaan omaa opintopolkuaan. Ohjauksen yksi keskeinen osa on oppijan minäkäsityksen vahvistaminen niin, että hän itse haluaa ottaa vastuun opiskelutavoitteensa toteutumisesta. Etsitään ratkaisuja oppijan näkökulmasta, kuuntelemalla ja kannustamalla. Aktiivinen, vastuuntuntoinen ja opiskeluunsa motivoitunut oppija on myös paras opettajan motivoija.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Kyselytutkimus

Opintopolkuhanke Kunnarin kyselytutkimus tehtiin syyskuussa 2006. Kyselyn kohderyhmänä olivat kaikki Vakka-suomen ammatti-instituutti Novidan ensimmäisen vuosikurssin oppijat. Kyselytutkimuksella kerättiin tietoa muun muassa oppijoiden sosiaalisista- ja koulutuksellisista taustoista. Kysyttiin motiiveja opiskelemaan ha- keutumisesta, sekä opiskeluun ja työllistymiseen liittyviä kannanottoja.

Kysely sisälsi seitsemän strukturoitua kysymystä ja yhdeksän avointa kysymystä. Strukturoiduissa kysymyksissä esitettiin väittämiä, joista vastaaja valitsi omaa mie- lipidettään eniten samaa tai eri mieltä olevan vaihtoehdon. Vaihtoehtoina käytettiin Likertin kolmiportaista alenevaa asteikkoa; erittäin tärkeä, melko tärkeä, ei tärkeä. (Hirsjärvi 2001, 187.)

Opiskelijat vastasivat kyselytutkimukseen oppitunnilla, joten vastausprosentti oli hyvä, lähes 100 prosenttia. Kyselyyn vastasi 192 opiskelijaa. Kyselytutkimusaineis- to tallennettiin ja analysoitiin SPSS, Statistical Package for Social Sciencis – tutki- mus atk-ohjelmalla. Vastausten määrä strukturoiduissa kysymyksissä vaihteli n = 167 -191 ja avokysymyksissä n = 13 - 98.

4.2 Tutkimuksen tarkastelu

Tutkimusaineiston tarkastelussa käytin funktiona peruskoulunkeskisarvoa. Keskiarvo luokiteltiin asteikkoon: heikko 6,0–6,9, keskitaso 7,0–7,9 ja hyvä 8,0 - . Tutkimuk- sen rajaus oli tarkastella vastaajien opiskelu motiiveja, opetusmenetelmiä ja opetta- jan persoonaa ammattiopetuksen näkökulmasta. Analysoin tutkimusta osittain teori- an, omien opettaja kokemusteni ja avoimet kysymykset oppijoiden vastausten vuo- ropuheluna.

4.3 Tutkimuskysymykset

1. Miten motivoituneita oppijat olivat opiskelemaan ammattiopintojen alussa?
2. Minkälaisella ammattiaineiden teoriaopetuksella oppijat oppivat parhaiten?
3. Minkälainen opetus ja ohjaus innostavat opiskelemaan vaikeitakin aineita ja min- käläinen opetus voi sammuttaa kiinnostuksen opiskeluun?

5 TUTKIMUKSEN ANALYSOINTI

5.1 Vanhemmilta malli ammattiin

Tämä tutkimus osoitti, että toisen asteen ammatilliseen koulutukseen hakeudutaan suoraan peruskoulusta. Enemmistö syksyllä 2006 Novidassa aloittaneista aloitti opinnot välittömästi peruskoulun suoritettuaan. Oppijoista 73 prosenttia oli opinnot aloittaessaan 15 – 16 vuotiaita. Tyttöjä oli 35,6 prosenttia ja poikia 64,4 prosenttia.

Vanhempien asenteilla, sekä koulutus- ja ammattitaustalla on merkittävä rooli oppijan valitessa peruskoulun jälkeen koulutustaan. Parikan mukaan lapsuudessa muodostuneet käsitykset ammattimiehistä ja – naisista sekä ammatillisesta koulutuksesta pyrkivät säilymään läpi elämän. Läheisten ihmisten mielipiteillä on paljon merkitystä siihen; mitä nuori ajattelee eri koulutusvaihtoehdoista ja uramahdollisuuksista. Ammatillista koulutusta arvostavat eniten ne vanhemmat, joilla itsellään on ammatillinen koulutus.(Parikka 1999, 166.)

Tutkitusta ryhmästä peruskoulun päättötodistus oli 92,7 prosentilla, ylioppilastutkinnon oli suorittanut 3,6 prosenttia ja jonkun muun ammattitutkinnon 3,6 prosenttia. Tämä tutkimus osoitti, että ammatillinen koulutusmalli on kodin perintöä, sillä vanhemmista on työntekijöitä äideistä 60,5 prosenttia ja isistä 50,5 prosenttia. Peruskoulun lisäksi ammattikouluopinnot oli äideistä suorittanut 31,6 prosenttia ja isistä 40,6 prosenttia. Yrittäjinä vanhemmista toimi isistä 21,5 prosenttia ja äideistä 8,4 prosenttia.

5.2 Innostus käsillä tekemiseen

Peruskoulun suorittamisen jälkeen ikäluokasta jatkaa koko maassa 54,1 prosenttia lukiossa ja 38,4 prosenttia ammatillisessa koulutuksessa. (Tilastokeskus. 2004). Ammatilliseen koulutukseen hakeutuvat oppijat, jotka haluavat oppia käsiään käyttäen. Tutkitussa ryhmässä vahvaa ammatillista suuntautumista osoitti, kun peräti 94,7 prosenttia vastasi hakeutuneensa ensisijaisesti ammattikouluun. Ammatillista orientoitumista vahvisti, kun kolme neljäsosaa vastaajista (77,0 %) vastasi toiveammatinkin olevan jo tiedossa.

*”Jo pienestä pitäen oli suunnitelmat yhdeksän vuotta peruskoulua, kolme vuotta jatko-opintoja hyvillä arvosanoilla ja sitten töihin” .
(poika)*

Hyvä työllisyystilanne on osaltaan lisännyt nuorten uskoa työllistymiseensä ammatillisen perustutkinnon jälkeen. Lähes puolella (43,8 %) oli tavoitteena etsiä oman koulutusalan työpaikka opinnot suoritettuaan.

5.2 Koulumenestyksen itsearviointi

Ammatilliseen koulutukseen hakeudutaan peruskoulun tai muun oppilaitoksen tutkintotodistuksella. Peruskoulun opintosisällöt ovat teoriapainotteisia, käden taitoja harjaannuttavia oppiaineita on vähän. Koulumenestyksensä arvioi vastaajista hyväksisi 16,4 prosenttia, kohtalaiseksi 72,5 prosenttia ja huonoksi 11,1 prosenttia.

Itsearviointi hyvästä tai huonosta menestyksestä peruskoulussa, oppijat saivat vastata avoimessa kysymyksessä (8). Kysymykseen vastasi 77 prosenttia vastaajista (Liite 1, 23).

” Olin tunnollinen ja tein läksyt”. (tyttö)

” Yritin parhaani, koska halusin saada hyvät paperit”. (poika)

” Tein kaikki kotitehtävät aina ja kuuntelin tunnilla”. (poika)

” Olin aina koulussa, ei ollut poissaoloja”. (poika)

” Tunnilla tieto jäi hyvin päähän”. (poika)

Opiskelu on oppijan työtä. Mitä enemmän oppija innostuu tekemään työtä ja asettaa tavoitteita opiskelulle, sitä parempia opiskelu tuloksia hän saavuttaa. Kiinnostavat oppiaineet opitaan helpommin, kuin vaikeat ja tylsiksi koetut.

” Aineet, jotka kiinnostivat, jaksoi keskittyä. Kemia oli kamalaa ja vaikeaa, mutta todistuksessa oli 9. Jos jaksoi kuunnella ja tehdä mitä piti niin pärjäsi. ” (tyttö)

Sisäisesti motivoitunut oppija jaksaa keskittyä opetukseen, vaikka opittava asia olisi vähemmän kiinnostava ja vaikea. Lisäksi tehtävien tekeminen tehostaa syväproses-

sointia. Tavoitteellinen opiskelu lisää opiskelumotivaatiota opiskella myös vaikeampia oppiaineita.

Heikkoa peruskoulun keskiarvoaan oppijat perustelivat, omalla käyttäytymisellä ja tylsillä oppiaineilla. Tämän kaltaisissa tapauksissa oppijan kyvyt voi jäädä opettajalta huomaamatta.

”Enimmäkseen käyttäytyminen, laitoin häiriköinnin ja hengailun opiskelun edelle”. (poika)

*” En jaksanut keskittyä, koska aineet eivät olleet kiinnostavia”.
(poika)*

Erilaisten oppijoiden tunnistaminen on opettajan työssä tärkeää.

Opettajan tulee harjaantua näkemään oppijoissa piilevät erityiskyvyt. Oppilaita ei pidä leimata pinnallisin perustein lahjakkaiksi ja lahjattomiksi.

(Uusikylä 2005, 110.)

Erityisen vahvaa ammatillista kykyä havaitsin eräästä kutosen keskiarvon saaneesta pojasta. Vastauksessaan hän kertoi ettei ole lukumiehiä, vaan on harrastanut autoja pikkupojasta asti ja opiskelutavoite on valmistua auton asentajaksi. Hän on jo paljon harjoitellut käsillä tekemistä alallaan ennen ammatillisten opintojen aloittamista. Kysely osoitti poikien olevan vielä enemmän käytännön tekemiseen suuntautuneita kuin tytöt.

” Lukuaineissa en pärjännyt, mutta taitoaineissa pärjäsin”. (poika)

5.4 Innostava opetus

Minkälainen opetus innostaa opiskelemaan vähemmän kiinnostavaa tai vaikeaa oppiainetta? Avoimessa kysymyksessä (21) oppijat antoivat palautetta innostavan opetuksen toteutukseen.(Liite1, 26).

”Innostunut kuuluvalla äänellä toteutettu opetus”.

”Käytännönläheisyys, esimerkit tulevassa työssä olevista asioista, vaihtelu tuntien kulussa”.

”Opettaja opettaa innostavalla tavalla näyttää kiinnostuksena aineeseen”.

”Havainnollistava ja selkeätä käytäntöä”.

” Kannustava ja monipuolinen, esimerkiksi ryhmätyöt, esitelmät jne. kivaa vaihtelua”.

”Opettajan kertomat esimerkit jäävät hyvin mieleen”.

” Tarina, jossa on opetus jää paremmin mieleen”.

” Jos opittava asia liitetään johonkin, joka antaa järkevän syyn oppia kyseinen asia”.

5.5 Innostuksen sammuttava opetus

”Jatkuva tunnista toiseen kirjoittaminen ja opettaja vielä puhuu samaan aikaan, on vaikea keskittyä eikä ehdi kuuntelemaan”

Kymmenen prosenttia (10%) kysymykseen (22) vastanneista koki kalvolta kirjoittamisen oppimismotivaatiota laskevana. Tutkitusta ryhmästä pojat vielä vähemmän pitivät kalvolta kirjoittamisesta.(Liite1, 27). Yksipuoliset opetusmenetelmät eivät motivoi opiskelemaan.

” Paljon teoriaa ja opettaja opettaa vaikealla tavalla, ei opeta yksinkertaisesti”.

” Kun opettaja selittää aiheesta, vaikka kukaan ei ymmärrä aiheesta mitään”.

”Jos opettaja itsekään ei ole kiinnostunut koko asiasta, mumisee ja myöhästelee” .

Opettajan ammattitaitoon kuuluu opetuksen soveltaminen opetettavan ryhmän tietojen ja kokemustasolle oppijälähtöisesti. Opettajan pitäisi jaksaa innostua opetuksestaan joka opetuskerta. Opettajan tulee muistaa, että hän on käytöksellään myös aikuisen malli nuorille.

” Liian nopeasti etenee asiassa eteenpäin ja ei selitä tarpeeksi selvästi”.

” Jos koko ajan mennään asioissa eteenpäin ja opettaja ei auta”.

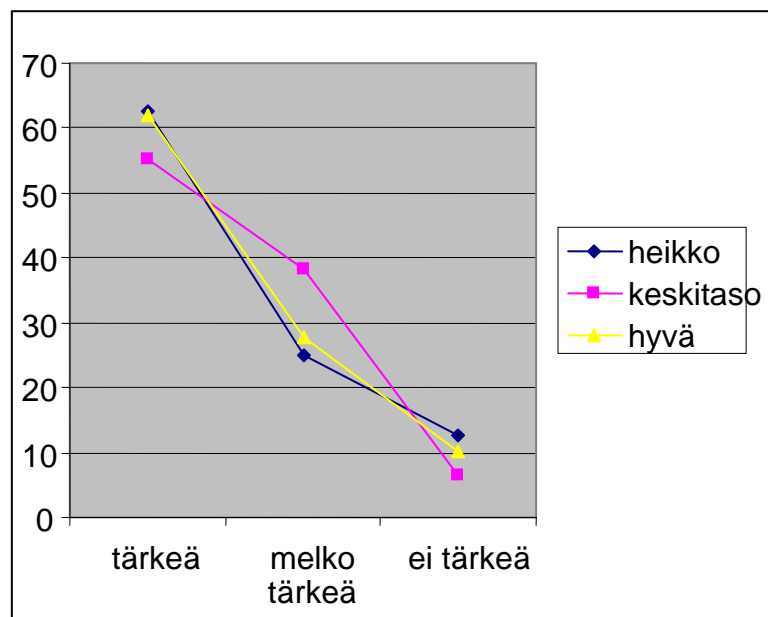
” Tekee tehtävät taululle, eikä kerro niistä mitään, tai jankuttaa asioita”.

Opettajan tulee vaihdella riittävän usein opetustapojaan. Monipuoliset opetusmenetelmät ovat osa opettajan ammattitaitoa. Hyvä opettaja pyytää palautetta oppijoiltaan.

5.6 Innostava opettaja

Uusikylän tutkimuksissa (1996) nuoret aikuiset olivat korostaneet, miten yksi ymmärtävä ja innostava opettaja oli vaikuttanut koko heidän uraansa ja elämäänsä. Opettaja oli kannustanut ja hyväksynyt oppijan erilaisuuden mahdollisuutena ja rikkautena. (Uusikylä. 2005, 95).

Kuvio 1 Hyvä opettaja

Kuviosta nähdään, että ammattiopintojen alussa kaikki oppijat pitävät hyvää opettajaa tärkeänä (yli 50 %). Sukupuolen mukaan tarkasteltuna, tytöille hyvä opettaja on vielä tärkeämpi (66,2 %) kuin pojille (51,3 %).

*”Rento humanistinen opettaja ja opettajan pitää osata selittää opetet-
tavat asiat, monella tavalla, yksi tapa ei riitä”.*(poika)

*” Osa opettaa ainetta mahdollisimman hausalla ja kiinnostavalla
tavalla ”.* (tyttö)

” Hyvä opettaja osaa ottaa heikoimmatkin huomioon”. (tyttö)

6 AMMATTIAINEIDEN TEORIAOPETUS

6.1 Opetusmenetelmät

Taulukko 1 Oppiminen ammattiaineiden teoriaopetuksesta.

Menetelmä	Oppija taso	Opin Hy- vin	Melko Hyvin	Huonosti
		%	%	%
Teoriaa	heikko	14,6	56,3	29,1
	keskitaso	8,8	60,4	30,8
	hyvä	30,0	53,3	16,7
Tuntitehtävät	heikko	17,0	68,1	14,9
	keskitaso	25,6	64,4	10,0
	hyvä	36,7	56,7	6,7
Kotitehtävät	heikko	10,4	43,8	45,8
	keskitaso	20,0	48,9	31,1
	hyvä	16,7	66,7	16,6
Ryhmytyöt	heikko	42,6	53,2	4,3
	keskitaso	38,9	52,2	8,9
	hyvä	36,7	53,3	10,0
Esitykset	heikko	10,4	41,7	47,9
	keskitaso	14,4	43,3	42,2
	hyvä	13,7	45,2	41,1
Itse osallistua	heikko	16,7	60,4	22,9
	keskitaso	24,7	59,6	15,7
	hyvä	33,3	60,0	6,7
Työsali	heikko	56,3	41,7	2,1
	keskitaso	70,3	26,4	3,3
	hyvä	56,7	40,0	3,3

Teoria/Käytäntö	heikko	31,3	64,6	4,2
	keskitaso	43,3	53,3	3,3
	hyvä	66,7	26,7	6,7
Opetustuokio	heikko	58,3	39,6	2,1
	keskitaso	57,8	37,8	4,4
	hyvä	56,7	40,0	3,3

Taulukossa on kooste Likertin kolmeasteikkoisesta strukturoidusta kysymyksestä (23). (Liite 1, 27). Kysymyksessä vertailtiin yhdeksää opetusmenetelmää. Odotetusti tutkimus osoitti parhaiten opittavan käsin tekemällä ammatillisessa opiskelussa. Peräti 70,3 prosenttia keskitason opiskelijoista piti työsali työskentelyä parhaana oppimismenetelmänä. Runsaasti teoriaa sisältävää opetusta pidettiin oppimisen kannalta tehottomalta, keskitasoisten opiskelijoiden ryhmässä (8,8 %) kun vastaavasti hyvistä opiskelijoista 30,0 prosenttia ilmoitti oppivansa, hyvin teoriapainotteisesta opetuksesta.

Tutkimus osoitti, että menestyneemmät opiskelijat käyttivät enemmän aikaa opiskeluunsa. Tätä tietoa vahvistaa se, että kotitehtävistä ilmoitti oppivansa melko hyvin lähes 67 prosenttia, kun vastaavasti heikoista 45,8 prosenttia vastasi oppivansa kotitehtävistä huonosti. Sukupuolen mukaan tarkasteltuna tytöt oppivat hyvin (29,2 %) kotitehtävistä kun pojista vain (8,7 %). Tutkimus osoitti, että tytöt käyttävät aikaa ja tekevät töitä enemmän opiskelunsa eteen, kuin pojat. Oppimisesta kiinnostuneet oppijat haluavat käyttää enemmän aikaa opiskeluun, kuin opiskelijat joille opiskelu merkitsee vain suorituspakkoa. Vaikeitakin aineita opiskellaan motivoituneesti, kun opiskelulla on selvä tavoite.

Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat, eivät ole teoriaopintoihin suuntautuneita. Toisaalta ammattiaineissakin pitää teoriaa opiskella, jotta opitaan ymmärtämään *miksi* ja *miten* tehdään. Lisäksi tulee opinto-ohjaajan kannustaa opintopolku oppijoita opiskelemaan laajemmin ja syvemmin teoria aineita opiskelu tavoitteen mukaan.

Teoriatietoa ja runsaasti erilaisia ja -tasoisia harjoituksia ja toistoja tarvitaan ennen kuin tieto muuttuu opituksi tiedoksi ja taidoksi. Ammattiaineiden teoria sisältää runsaasti outoja ammattikäsitteitä, jotka opettajan pitää avata ja sijoittaa todellisuutta vastaaviin tilanteisiin.

6.2 Tekemällä ja kokemalla kasvu ammattilaiseksi

Urheilutermi: ”Harjoitus tekee mestarin”, pitää paikkansa myös ammattilaiseksi kasvussa. Ruohotie & Honka kirjoittavat teoksessa Ammatillinen huippuosaaminen, että taitoon liittyy aina tietoa ja ymmärrystä ja minkä tahansa tiedon soveltaminen.

Taito ja taitaminen kuuluvat lahjakkuuteen, joka motivaation vaikutuksesta muuttuu kyvykkyydeksi. Kädentaitojen oppiminen koostuu useista eri elementeistä. Taitojen oppimiseen liittyy sekä tiedollisia että taidollisia sisältöjä. Mitä enemmän harjoitellaan tavoitteellisesti ja harjoitusten tasoa nostaen, sitä enemmän tiedot ja taidot kasvavat. Omien oppimiskokemusten ja taitojen reflektointi on keskeinen osa kasvua ammattilaiseksi.

7 YHTEENVETO

Tutkimus osoitti, että aloittaessaan toisen asteen ammatilliset opinnot oppijat olivat motivoituneita opiskelemaan. Ammatillinen perustutkinto on useimmille opiskelun päätavoite. He haluavat oppia käsiä käyttäen ja moni haluaa päästä töihin mahdollisimman pian ammatillisen tutkinnon suoritettuaan.

Kolmasosa kyselyyn vastanneista ilmaisi kiinnostuksensa jatko-opintoihin.

Kunnari opintopolkuhankkeen oppijoille tarjoama tiedotus ja opintojen ohjaus voivat motivoida useampia parempiin opiskelutuloksiin ja saada innostumaan jatko-opintoihin. Opintojen henkilökohtaistaminen antaa mahdollisuuden opiskella omien kykyjen mukaan. Oppijoita ohjataan valitsemaan oman opintopolkunsu kannalta hyödyllisiä oppiaineita. Heidän tulisi valita laajempia kursseja teoria aineista, joita opiskellaan myös ammattikorkeakoulussa.

Ammatillista väylää ammattikorkeakouluun hakeutuneet haluavat tutkimusten mukaan opiskelun kautta päästä mielenkiintoisempiin ja haastavampiin työtehtäviin. Lisäksi he ovat ammattikorkeakoulussa motivoituneempia opiskelemaan kuin lukiosta hakeutuneet ja keskeyttävät opinnot harvemmin.

Työelämässä tarvitaan tulevaisuudessakin eri koulutustasojen ammattilaisia, enemmän käsiä käyttäviä, suunnittelijoita, kehittäjiä ja tutkijoita. Tekemällä taitojaan kehittäen ja omia kokemuksiaan analysoiden, sekä elinikäisen oppimisen asenteella, jokaisella on mahdollisuus kehittyä oman työnsä asiantuntijaksi. Opettajan tehtävä on ohjata ja kannustaa tämän tien alkuun.

LÄHTEET

Byman, R. 2002. Teoksessa P. Kansanen & K. Uusikylä (toim.) 2002. Luovuutta, motivaatiota, tunteita. Jyväskylä: Gummerrus

Hakulinen, H. 2006. Ammatillista väylää ammattikorkeakouluun. tutkimus ammatillista polkua ammattikorkeakouluun edenneiden opiskelijoiden vaiheista. Turku: Kasvatustieteiden laitos, Turun Yliopisto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2001. Tutki ja kirjoita. 6-7 painos. Helsinki: Tammi

Hätönen, H. 2006. Eläköön opetussuunnitelma 2. Opetushallitus

Parikka, R. 1999. Teoksessa J. Lasonen (toim.) 1999. Ammatillisen koulutuksen arvostus Euroopassa ja Suomessa: Ammattiin ja jatko-opintoihin toiselta asteelta. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Rauste-von Wright, M. 1999. Oppiminen ja koulutus. Juva: WSOY

Ruohotie, P. 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Porvoo: WSOY

Ruohotie, P. & Honka, J. 2000. Ammatillinen huippuosaaminen. Porvoo: WSOY

Uusikylä, K., Atjonen, P. 2005. Didaktiikan perusteet. Porvoo: WSOY

<http://www.kunnari.fi/> Luettu 28.10.2006

<http://www.oph.fi/amatillinenesr/> Luettu 2.11.2006

<http://www.oph.fi/koulutusoppaat/amkopas/fi/020404120.html> Luettu 15.11.2006

http://www.tilastokeskus.fi/til/khak/2004/khak_2004_2005-12-16_tie_001.html
Luettu 5.11.2006

Liite 1

KYSELYLOMAKE

Opintopolkuhanke Kunnari

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE

- Vastaa jokaiseen kysymykseen **ympyröimällä** tilannettasi tai mielipidettäsi parhaiten kuvaavan vaihtoehdon numero. Huomaa, että osa kysymyksistä koskee sinun mielipiteitäsi, **eikä niihin ole olemassa yhtä oikeaa vastausta.**
- Tarvittaessa **kirjoita vastauksesi** sille varattuun tyhjään tilaan. Lomakkeen lopussa on myös tilaa, johon voit kirjoittaa vapaasti omia kommenttejasi.
- Kaikki vastauksesi tulevat **vain tutkimuskäyttöön**, eikä niitä kerrota ulkopuolisille. Loppuraportissa yksittäisiä vastaajia ei voi tunnistaa.

1. Sukupuolesi 1 tyttö 2 poika

2. Syntymäaikasi _____ / _____ 19 _____

3. Millaisissa ammateissa vanhempasi toimivat?

ÄITI	ISÄ
1 työntekijä	1 työntekijä
2 toimihenkilö	2 toimihenkilö
3 johtavassa asemassa oleva	3 johtavassa asemassa oleva
4 yksityisyrittäjä	4 yksityisyrittäjä
5 ei ole työelämässä	5 ei ole työelämässä
6 en osaa sanoa	6 en osaa sanoa

4. Mikä on vanhempiesi korkein koulutus?

ÄITI	ISÄ
1 kansa- / peruskoulu	1 kansa- / peruskoulu
2 ylioppilas	2 ylioppilas
3 ammatti- tai opistotason tutkinto	3 ammatti- tai opistotasoinen tutkinto
4 korkeakoulututkinto	4 korkeakoulututkinto
5 en osaa sanoa	5 en osaa sanoa

5. Millaisia aiempia opintoja sinulla itselläsi on? (voit valita useita vaihtoehtoja)

- 1 peruskoulu
- 2 lukio

3 ylioppilastutkinto

4 ammatillinen tutkinto, mikä? _____

6. Millainen oli koulumenestyksesi?

	HUONO	KOHTALAINEN	HYVÄ
peruskoulussa	1	2	3
muissa opinnoissa, missä?			
_____	1	2	3
_____	1	2	3

7. Mikä oli peruskoulun päästötodistuksen keskiarvosi? _____

8. Miksi koulumenestyksesi oli hyvä tai huono?

9. Mikä on nykyinen opintoalasi Novidassa?

1 kone- ja metalliala	6 autoala (ajoneuvoasentaja)
2 sosiaali- ja terveysala	7 logistiikka
3 sähköala	8 liiketalous
4 rakennusala	9 tietojenkäsittely
5 kemianteekniikka	10 hotelli- ja ravintola-ala
	11 catering

10. Aiotko suorittaa kaksoistutkinnon (= ylioppilastutkinnon ammattitutkinnon lisäksi)?

1 kyllä

2 en aio

11. Mikä on toiveammattisi? Miksi juuri tämä ammatti kiinnostaa sinua?

12. Mitä harrastat ja kuinka usein?

	VIIKOITTAIN	HARVEMMIN	EN LAINKAAN
liikuntaa ja/tai urheilua	1	2	3
musiikkia ja/tai soittamista	1	2	3
luontoa ja/tai eläimiä	1	2	3

lukemista	1	2	3
tietokoneita	1	2	3
taiteita (teatteri, piirtäminen ym.)	1	2	3
järjestö- ja/tai kerhotoimintaa	1	2	3
muuta, mitä?	_ 1	2	3

13. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat niitä SYITÄ, joiden vuoksi tulit opiskelemaan Novidaan?

	KUVAA MINUA HYVIN	KUVAA MINUA HIUKAN	EI KUVAA MINUA
Olen kiinnostunut alastani	1	2	3
Haluan saada nopeasti ammatin	1	2	3
Olisin halunnut lukioon, mutten päässyt	1	2	3
En oikein keksinyt muutakaan alaa	1	2	3
En halua opiskella teoriaa	1	2	3
Haluan töihin mahdollisimman pian	1	2	3
Haluan opinnoiltani jotain uutta	1	2	3
Tulin Novidaan ”kavereiden perässä”	1	2	3
Haluan kehittyä alani ammattilaiseksi	1	2	3
Tulin, koska Novidasta saan hyvät mahdollisuudet jatko-opintoihin	1	2	3
Novida on lähellä kotiani	1	2	3
Tulin, koska alallani on paljon töitä	1	2	3
Tulin, koska alallani on hyvät palkat	1	2	3
Tuttavani suositteli Novidaa	1	2	3
Halusin opiskelemaan ammatilliseen oppilaitokseen	1	2	3

14. Kuinka tärkeitä seuraavat TIETOLÄHTEET olivat, kun mietit mihin pyrit opiskelemaan?

	ERITTÄIN TÄRKEÄ	MELKO TÄRKEÄ	EI TÄRKEÄ
Peruskoulun opinto-ohjaaja	1	2	3
Novidan opinto-ohjaaja	1	2	3
Internet	1	2	3
Lehti-ilmoitukset	1	2	3
Novidan avoimien ovien päivä	1	2	3
Taitaja 9 –kilpailu	1	2	3
Novidan tutustumispäivä 9-luokalla	1	2	3
Kaverit ja tuttavat	1	2	3
Omat vanhemmat	1	2	3
Sisarukset tai muut sukulaiset	1	2	3
Jokin muu, mikä?	1	2	3

15. Kuinka tärkeitä seuraavat työhön ja koulutukseen liittyvät asiat ovat sinulle?

	ERITTÄIN TÄRKEÄÄ	MELKO TÄRKEÄÄ	EI TÄRKEÄÄ
Hyvä palkka työssä	1	2	3
Pysyvä ja varma työ	1	2	3
Työ kotiseudulla Vakka-Suomessa	1	2	3
Haastava työ	1	2	3
Mahdollisuus edetä uralla	1	2	3
Arvostettu työ ja ammatti	1	2	3
Saa tehdä työtä käsillä	1	2	3
Työn monipuolisuus	1	2	3
Opintojen käytännönläheisyys	1	2	3
Hyvät työssäoppimispaikat	1	2	3
Yhteys yrityksiin jo opiskeluaikana	1	2	3
Hyvän kielitaidon hankkiminen	1	2	3
Koulutuksen yleissivistävyys	1	2	3
Hyvät opettajat	1	2	3

16. Tiedätkö jo, mitä aiot tehdä suoritettuasi tutkinnon Novidassa?

- 1 Aion pyrkiä oman alani jatko-opintoihin korkeakouluun
- 2 Aion jatkaa opintoja jollain muulla alalla. Millä? _____
- 3 Aion etsiä oman alani työpaikan. Novidan tutkinto riittää minulle.
- 4 Olen miettinyt, mutta en tiedä vielä
- 5 En ole vielä ajatellut koko asiaa

Jos tiedät jo tarkan oppilaitoksen ja/ tai koulutusohjelman tai työpaikan johon tähtäät, kirjoita se tähän:

17. Kuinka varmasti aiot toteuttaa suunnitelmiasi tulevien opintojen ja työn suhteen?

- 1 Aion ehdottomasti pitää kiinni suunnitelmistani
- 2 Yritän toteuttaa suunnitelmani parhaani mukaan
- 3 Suunnitelmani tulevaisuuden suhteen voivat hyvinkin vielä muuttua
- 4 Minulla ei vielä ole suunnitelmia jatko-opintojen, töiden tai ammatin suhteen

18. Onko sinulla ”varasuunnitelmia” siltä varalta, ettei pääsisi toivomaasi kouluun tai työhön?

- 1 Kyllä on. Jos en pääse toivomaani kouluun tai työhön aion:

- 2 Ei ole varasuunnitelmia

19. Jos sinulla on selvät suunnitelmat jatkon suhteen, kerro hieman miten ne ovat syntyneet ja kuka sinua on niiden miettimisessä auttanut. Jos sinulla taas ei ole jatkosuunnitelmia, keneltä toivoisit apua niiden laatimisessa?

20. Oletko samaa vai eri mieltä seuraavien väittämien kanssa?

	SAMAA MIELTÄ	JOKSEENKIN SAMAA MIELTÄ	ERI MIELTÄ
Koulutus kannattaa aina	1	2	3
Mitä korkeampi koulutus, sitä parempi palkka	1	2	3
Ammatillisella tutkinnolla työllistyy hyvin	1	2	3
Omalla alallani on tulevaisuudessa pulaa ammattilaisista	1	2	3
Ammatin hankkiminen on tärkeää	1	2	3
Koulutus ei ole kovin tärkeää: ilman	1	2	3
Nuorena on tärkeintä nauttia elämästä, ei pingottaa turhaan koulussa	1	2	3
Kouluun pitää suhtautua vakavasti	1	2	3
On tärkeää saada hyvät paperit	1	2	3
Jos jatkaa opiskelua, voi saada paremman ja haastavamman työn	1	2	3
Menestymiseni koulussa riippuu paljon opettajista	1	2	3
Menestymiseni koulussa riippuu paljon kavereista ja luokkahengestä	1	2	3
Menestymiseni koulussa riippuu vain itsestäni	1	2	3
Kun tulen opettajan kanssa toimeen, opiskelukin kiinnostaa enemmän	1	2	3

21. Minkälainen opetus saa sinut kiinnostumaan vähemmän kiinnostavasta tai vaikealta tuntuvasta aineesta?

22. Minkälainen opetus ”sammuttaa” kiinnostuksesi opittavaan asiaan?

23. Ammatti-aineita voidaan opettaa eri tavoilla. Miten hyvin sinä opit asioita seuraavilla tavoilla?

	OPIN HYVIN	OPIN MELKO HYVIN	OPIN HUO- NOSTI
Paljon teoriaopetusta; opettaja opettaa – oppilaat kuuntelevat	1	2	3
Tehdään opiskelua syventäviä tehtäviä tunnilla	1	2	3
Tehdään oppimista edistäviä tehtäviä kotona	1	2	3
Tehdään ryhmitöitä tunnilla	1	2	3
Pidetään esityksiä tunnilla	1	2	3
Saan itse osallistua opiskelun suunnitteluun ja toteuttamiseen	1	2	3
Tehdään työharjoituksia koulun työtiloissa mahdollisimman pian opiskelun alussa	1	2	3
Opetellaan asiat ensin teoriassa hyvin ja sitten harjoitella käytännössä	1	2	3
Teoria on lyhyissä opetustuokioissa ja tehdään paljon työharjoituksia	1	2	3

23. Onko sinulla muuta kerrottavaa opintoihisi tai tulevaisuuteesi liittyen? Tähän saat vapaasti kirjoittaa kommenttisi!

KIITOS VASTAUKSISTASI!